

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ГРАД ЗАЈЕЧАР ЗА 2023.ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Град Зајечар се налази у централном делу Тимочке Крајине и обухвата Зајечарску котлину, источни део Црноречке и северни део Књажевачке котлине, као и јужне делове Неготинске Крајине. Град Зајечар, географски, административни, политички и културни центар Зајечарског управног округа, налази се у Зајечарској котлини на 11 км од границе са Бугарском у међуречју и на саставцима Црног и Белог Тимока. На територији Града Зајечара преовлађује брдско-планинско земљиште, са зајечарском котлином у центру. Територију града Зајечара пресецају Црни и Бели Тимок, који се код Вражогрнца спајају у Велики Тимок. Ова три Тимока чине основу речног система Тимок, који чини основу хидрографске мреже овог краја. Поред њих, територију пресецају мање речице (Лубничка река, Леновачка река, Горња Бела Река, Ласовачка река и др.) На територији града нема природних језера, али постоје вештачка (акумулациона) језера: Грлишко, Рготско и језеро Совинац. Грлишко и језеро Совинац служе за водоснабдевање, док је Рготско језеро настало сакупљањем воде у ископима (мајданима) кварцног песка код села Рготине. На територији Зајечара позната су два термоминерална извора: Гамзиградска Бања и Николичево.

Зајечар: општи географски подаци (статистички годишњак 2013)

Број насеља	42
Број становника	59461
Површина	1069 км ²
Удаљеност од главног града	240 км

Природни услови и животна средина: Основне карактеристике стања животне средине у региону града Зајечара могуће је процењивати на основу различитих критеријума. Посматрано са становишта питања која се односе на животну средину, специфичности региона одређене су највећим делом, географским положајем региона, природним богатствима и наслеђем индустријског развоја. Посебан значај питања која се односе на животну средину произилази из чињенице да су сва четири „стратешка

приоритета развоја“ региона - 1) пољопривреда и прерада хране, 2) енергетика заснована на обновљивим изворима енергије, 3) туризам и 4) експлоатација и прерада минералних сировина, непосредно повезани са проблемом животне средине, и то највећим делом као узроци постојећег стања. Имајући у виду да се стратешки приоритети развоја региона највећим делом поклапају са приоритетима привредног развоја државе у целини, нема дилема да решавање појединих питања у области животне средине зависи од мера и инструмената у различитим секторским политикама с једне стране, односно да у значајној мери зависи од мера које се предузимају на националном нивоу. Основна ограничења у погледу квалитета животне средине и природних вредности у региону су:

- Присуство тешких метала у ваздуху и земљишту
- Испуштање јаловине у водотокове
- Непостојање интегралног мониторинга, посебно у погледу загађења земљишта, ваздуха и воде као и буке на локацијама рударско металуршких активности, инфраструктурних коридора, квалитета воде у рекама, и излива одпадних вода индустријских постројења
- Инфраструктурна неопремљеност
- Евакуација комуналног и опасног одпада и његово слободно депоновање у сеоским срединама
- Утицај пољопривредне производње на квалитет земљишта
- Економска неразвијеност и низак квалитет живота и животног стандарда и др.

Ипак, према проценама, стање животне средине у региону града Зајечара се може означити као хетерогено. Планина Тупижница, северозападни обронци Старе планине, планина Дели Јован као и друга брдско планинска подручија представљају еколошки понос регије. С друге стране тешко су девастирана подручија око тока Борске реке изазване експлоатацијом минералних сировина и прерадом руде у Бору. Најзначајнија питања у области животне средине су:

- Квалитет вода
- Стање земљишта
- Управљање отпадом.

Анализирајући квалитет вода на територији града Зајечара морамо да узмемо у обзир следеће водне ресурсе:

- Реке Црни, Бели и Велики Тимок са својим сливовима
- Акумулацију „Грлиште“ са сливом,
- Акумулациона језера: Совинац, Воденичка река и Чокарош

Реке Црни, Бели и Велики Тимок са својим сливовима. Река Тимок је прекогранична река. Већи део слива налази се у Србији (4.607 км² или 98%), док је мањи на територији НР Бугарске (93 км² или 2%). Најнизводнији део реке чини 17,5 км дугу државну границу Србије и Бугарске. Слив Тимока припада сливу Црног мора, који покрива највећи део територије Србије. Према стандардној географској подели Србије (Марковић 1970), слив је смештен у источној Србији. Река Тимок је последња притока Дунава у Србији и настаје спајањем Белог и Црног Тимока низводно од града Зајечара. Дужине је 85 км док је просечан нагиб око 1%. Најзначајнија притока на сектору је Борска река. Долина реке Тимок је прилично уска, осим непосредно након спајања Црног и Белог Тимока и у Неготинској котлини, где је речно дно нестабилно, са многим меандрима. Река Црни Тимок извире на платоу Кучајских планина. Просечан пад терена у сливу је око 2,6%. Водоток је дугачак 90 км и тече у правцу запад-исток. Бели Тимок настаје на месту спајања Трговишког и Сврљишког Тимока, у близини Књажевца. Дужина му је 50 км, док је просечан нагиб слива око 1,84%. Слив Тимока одликује се хетерогеним рељефом. Према резултатима мониторинга квалитет воде на локалитетима мониторинга је, углавном, у границама II и III класе, са вредностима појединих параметара које индикују IV класу. Ови резултати указују на незадовољавајући квалитет воде. Разноврсност флоре и фауне: Регион је хетероген према укупним природним карактеристикама. Разноврсност климатских прилика, разуђеност рељефа, опсег надморске висине као и утицај околног подручја, доприносе значајној биолошкој разноврсности на појединим подручјима слива Тимока. Равничарски предели и интензивно коришћење земљишта условили су значајне промене у природним стаништима у доњем делу слива Тимока. Последњи остаци шумске вегетације очувани су у уским

појасевима и зонама дуж реке. Обале реке су ограничено доступне људима јер представљају граничну зону. Деградација земљишта: Преко 4.000 хектара најплоднијег пољопривредног земљишта уз Борску реку и Велики Тимок у Србији и у Бугарској јако је загађено тешким металима и другим токсичним материјама, због рударске индустрије. Постоје стари планови за рекултивацију контаминираног земљишта, али су фондови за имплементацију несигурни. Вода је један од најважнијих природних ресурса чији се недостатак већ региструје у многим деловима света. Због тога је од великог значаја заштита расположивих вода од загађивања, као и њихово рационално коришћење. Систем за водоснабдевање града Зајечара и појединих сеоских насеља састоји се из два изворишта акумулације "Грлиште" и карстно врело "Тупижница" и постројења за пречишћавање воде и резервног изворишта - бунара у приобаљу Белог Тимока. Акумулација "Грлиште" као део система за водоснабдевање града Зајечара и околних сеоских насеља формирана је као површинска акумулација у коју се уливају Ласовачка и Ленувачка река. Вода из акумулације се гравитационо допрема до постројења за пречишћавање воде где подлеже комплетном третману пречишћавања (предхлорисање, таложње, озонирање, филтрација и нормално хлорисање), док се вода из карстног врела "Тупижница" и вода из бунара у приобаљу Белог Тимока само хлорише. Квалитет воде у притокама акумулације: Притоке

акумулације за водоснабдевање “Грлиште” - Ласовачка и Леновачка река понекад пресушују током лета. У пролећном периоду, када ове реке имају највећу количину воде, концентрације фосфора и азота које доспевају у акумулацију су највеће (дневне количине унетог азота могу износити 600 до 800 кг а фосфора до 100 кг) што доводи до погоршања квалитета воде и изазива бујање алги у летњем периоду. Испитивања су показала да су Ласовачка и Леновачка река знатни загађивачи акумулације. То је и разумљиво обзиром да ове реке до свог улива у акумулацију пролазе кроз сеоска насеља у којима није регулисан проблем отпадних вода и одлагање чврстог отпада (Лесковац, Горња Бела Река, Леновац, Ласово и Врбовац). Акумулације “Совинац”, “Чокарпш” и “Воденичка река”, акумулације “Совинац”, “Чокарпш” и “Воденичка река” су наменски изграђене акумулације и користе се за наводњавање. Укупан капацитет ових акумулација је 600 000м³. • Стање земљишта Основне карактеристике земљишта на подручју општине су : - Смоница је плодно земљиште, тешког механичког састава, реакције земљишта 5-6 пх, сиромашно фосфором, средње обезбеђено калијумом и добро обезбеђено хумусом. - Смеђе кисело земљиште је лако земљиште, плитко, сиромашно НПК, киселе реакције земљишта. - Алувијална земљишта су лака за обраду, добро обезбеђена хранљивим састојцима и погодна за производњу интензивних култура. Зајечарска општина се налази у континенталном климатском појасу. Клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимом, што указује да општина има умерено континенталну климу. У коришћењу пољопривредног земљишта на подручју територије града највећи проблем су демографска кретања и недостатак радно активног становништва у селима за бављење пољопривредом. Због наведеног је велики део пољопривредног земљишта запарложен и не обрађује се. Један од великих проблема општине је деградација пољопривредног земљишта у долини Тимока као последица испуштања отпадних вода од стране РТБ Бор, чиме је заприћено и угрожено 3.000 ха најплодније земље. • Климатске карактеристике Град Зајечар се налази у континенталном климатском појасу. Клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимом, шта указује да Зајечар и околина имају умерено континенталну климу. Најхладнији месеци су у просеку јануар (са просечном температуром ваздуха 0,8 °C) и фебруар, а најтоплији јул (са просечном температуром ваздуха 22.6 °C). У последњој деценији клима је се знатно изменила. Присутне су њене варијације које указују да више нема прецизног временског периода у којем траје зима или лето, као што је то било раније. Сада су летњи месеци изузетно жарки са дневним температурама које достижу и до 40°C док су ноћи у просеку свеже. По тој разлици дневне и ноћне температуре у току лета, сувим и жарким летима клима у овом крају све више поприма обележја пустињске климе. Зиме су благе и са мало падавина, али у појединим периодима температура силази и преко 15°C испод нуле. У зајечарском басену дувају ветрови слични кошави, најчешће североисточни, док повремено дувају ветрови са правца Карпата и Старе планине. Ветрови су најчешћи у пролеће и јесен. Град се јавља ретко. Велика оштећења објектима нанео је град у августу 2002. Сваке године забележи се штета мањег обима од последица града. Заштиту од града спроводи Републички хидрометеоролошки завод, преко мреже противградних станица које су распоређене по зајечарским селима. Током године укупне падавине у просеку износе 608.7 мм. Присутне су њене варијације које указују да више нема прецизног временског периода у којем траје зима или лето, као што је то било раније. Сада су летњи месеци изузетно жарки са дневним температурама које достижу и до 40°C, док су ноћи у просеку свеже. По тој разлици дневне и ноћне температуре у току лета, сувим и жарким летима, клима у овом крају све више поприма обележја суптропске климе. Зиме су благе и са мало падавина, али у појединим периодима температура силази и преко 15°C испод нуле.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Становништво је најважнији фактор укупног развоја Града. Зајечар карактерише процес демографског пражњења. Укупан број становника константно се смањује, посебно број радно способног становништва и младих. Град Зајечар обухвата једно градско и 42 сеоска насеља у којима, према попису из 2011.год, живи 59.461 становника (према прелиминарним резултатима пописа 2022.год, живи 48321 становник) . Територија града Зајечара обухвата 29.47% територије Зајечарског округа, као и 1.21% од укупне територије Републике Србије Изузев самог града сва остала насеља су сеоска. У погледу броја становника и величине сеоских насеља ова села су различитог типа. Према броју становника, највећа насеља су: Велики Извор (2.399), Грљан (2.379), Звездан (1.602), Рготина (1.452), Вражогрнац (1.069) и Велика Јасикова (819), док на другој страни нека насеља имају близу стотинак становника: Лесковац (80), Прлита (90), Јелашница (100) итд. Према

попису из 2011 градско насеље Зајечар има укупно 38.165 становника, што чини 64.18% од укупног броја становника Зајечарског округа, а са 0.83% у укупном броју становника Републике Србије. Знатније смањење градског становништва последица је значајнијих миграција градског у односу на сеоско становништво у граду. Имајући у виду негативну стопу природног прираштаја може се закључити да је укупно смањење становништва последица негативног природног прираштаја, а да је знатније смањење градског у односу на сеоско становништво последица веће склоности градског становништва ка миграцији (пре свега младих људи) према већим центрима или иностранству. Густина насељености у урбаној зони износи чак 393 становника на км², док је у селима свега 22 становника по км². Демографску слику Зајечара карактеришу смањење природног прираштаја, неповољна миграциона кретања, старење становништва као и смањење броја радно активних становника, а све то за последицу има демографско пражњење ових простора. Овај тренд је посебно изражен у руралном подручју, пре свега у селима подтипичног реона и селима која се граниче са општином Неготин, на северу Зајечарског округа.

Општи подаци о насељима и катастарским општинама, 2012

	Општина	Округ
Број насеља	42	173
Просечна величина насеља км ²	25,4	20,9
Број градских насеља	1 (5М3)	5
Број осталих насеља	42	170

Диверзификација руралне економије: Одржање и побољшање социјалних и економских услова живота, посебно у удаљеним руралним областима која су највише погођена депопулацијом, и на тај начин осигурање животности села, јесте основни циљ диверзификације руралне економије. Инвестирање у руралну економију и у руралне заједнице је од виталне важности за повећање квалитета живота у руралним областима, преко побољшаног приступа основним јавним услугама и повећању могућности за запошљавање и самозапошљавање становништва руралних подручја, а посебно младих људи и жена. Прављење руралних подручја атрактивнијим такође тражи промоцију одрживог раста и генерисање нових могућности, као и олакшање приступа новим информационом и комуникационим технологијама. Диверзификација самих пољопривредних газдинстава ка непољопривредним активностима, помоћ за непољопривредне активности и јачање веза између пољопривреде и других сектора руралне економије имају посебно важну улогу у томе. Пад броја запослених је, пре свега, последица решавања проблема вишка запослених у зајечарским предузећима. Овај процес чији су покретачи транзиција и приватизација није само са негативним последицама (повећање броја незапослених и стварање социјалних тензија), већ има и позитиван импулс на повећање продуктивности и ефикасности привреде. Неопходно је напоменути да је реални број незапослених вероватно мањи од приказаног због чињенице да се значајан број становника града Зајечара бави пољопривредом или неким обликом сиве економије (трговина или неке производне делатности у радњама које нису регистроване). Према попису из 2011. године од укупног броја евидентираних незапослених лица 5122 лица су она са претходним радним искуством а 2279 се први пут запошљава. Највећи број привредних субјеката који послују на територији Зајечара су мала и средња предузећа. Након пропадања, затварања или приватизације већине великих предузећа, локална привреда се своди на већи број мањих и средњих предузећа која, лагано али сигурно, почињу да ослушкују потребе тржишта, што локалног, што регионалног, државног и међународног и крећу да одговарају на те потребе. Највећи број МСП-а се бави управо трговином, угоститељством и услугама али су заступљени и у другим сферама привреде (здравству, стоматологији, ветерини, информисању и др.).

Рурална инфраструктура: У периоду који је иза нас реализовани су бројни пројекти из области комуналне инфраструктуре, социјалне политике, пољопривреде, културе и спорта.- Град Зајечар је заједно са Републиком Србијом и ЈП "Путеви Србије", у претходном петогодишњем периоду уложио више од 500 милиона динара у сређивање локалних и државних путева. Тренд оваквих инвестиција биће настављен и у наредном периоду. Магистрални пут Зајечар-Београд је у одличном стању, док су магистрални путеви Зајечар-Неготин и Зајечар-Књажевац у потпуности реконструисани, што је утицало на побољшање квалитета живота мештана села која су позиционирана уз ове путеве. Међутим, села која су удаљена од ових главних саобраћајница, а удаљена и од града имају дотрајалу путну мрежу, а самим

тим и отежану саобраћајну комуникацију. Град Зајечар улаже средства и у сређивању ових путева. Асвалтиран је пут у дужини од 24 км између села Вратарница-Заграђе-Мариновац-Врбица- Селачка где је изграђена нова путна мрежа. На потезу села Салаш-Глоговица-Дубочане-Мала Јасикова урађен је нови асвалтни пут у дужини од 18 км. У многим селима урађена су асвалтирања краћих деоница које су биле у лошем стању јер годинама уназад није било улагања у сеоску путну инфраструктуру у овом делу Србије. Мрежа атарских путева је услед неадекватног одржавања у прилично лошем стању. Локална самоуправа у сарадњи са Министарством пољопривреде и заштите животне средине улаже у поправку и санацију атарских путева. У 2022 години уложено 3,6 милиона динара у сређивање атарских путева. - Водоводну мрежу из градског водовода имају следећа села: Леновац, Горња Бела Река, Лесковац, Грлиште, Грљан, Вратарница, Вражогрнац, Рготина, Трнавац, Николичево, Чокоњар, Јелашница, Шљивар, Лубница, Планиница, Звездан, Гамзиград, Гамзиградска Бања, Велики Извор, Халово, Градсково и Шипиково. Остала сеоска насеља имају своје интерне водоводне мреже, које су углавном грађене пре више деценија и функционишу са више или мање проблема. - Зајечар са околином има све природне услове за развој пољопривреде. У долинама река Црни и Бели Тимок изразито плодно земљиште и могућност наводњавања омогућавају развој ратарства (у оквиру њега и повртарства), док брдско- планинско земљиште (подтупижнички крај, обронци Дели Јована и др.), са великим бројем пашњачких површина, омогућавају успешан развој сточарства. Богатство шума и ловних подручја омогућавају развој лова, док је риболов заступљен на акумулационим језерима и рекама. Пласман производа је могућ у великим потрошачким центрима (Зајечар, Бор, Неготин, Књажевац), који су на кратким удаљеностима од пољопривредних рејона и повезани путном и железничком мрежом.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Укупне земљишне површине на подручју града Зајечара износе 106.807,81 хектара од којих пољопривредне површине чине 68.950,78 хектара или 64,6% укупне површине територије града Зајечара. Од укупне површине расположивог пољопривредног земљишта 61.625 ха се налази код РПГ, а од тога у коришћењу је 30.742 ха (44,6%) и налази се код 6.165 регистрованих пољопривредних газдинстава. Од овог броја газдинстава чак 1876 газдинства има парцеле до 2.0-5,0 ха (укупне површине 6,276 ха). Парцеле величине 5,0 до 10,0 ха има 1437 газдинства и оне чине укупно 10202 ха. Парцеле мање од 1,0 ха има 1279 газдинстава и оне чине укупну површину од 752 ха. За територију Зајечара карактеристичан је велики број типова и варијетета земљишта. Међу овим доминирају смонице, алувијални наноси, смеђа кисела и лесивирана земљишта, псеудоглеји, планинска и кречњачка земљишта. Поред ових, присутна су и земљишта оштећена отровним гасовима и флотацијским материјалом. У зависности од типа, начина експлоатације и пољопривредне културе која се узгаја, плодност је различита. У целини, земљишта су слабо обезбеђена калцијумом, слабо киселе реакције, слабо до средње обезбеђена хумусом. Садржај фосфора и калијума у земљиштима варира у широким границама, а најчешће су средње, или слабо обезбеђена.

Земљиште - подела по намени (*Попис пољопривреде 2012)

ЗАЈЕЧАР - земљиште	ха
Укупно земљиште Зајечар	106.807
Укупне пољопривредне површине	68.950
Пољопривредно земљиште код РПГ	61625
Пољопривредно земљиште код РПГ у коришћењу	30742
1. Окућница	215
2. Оранице и баште	21225
3. Ливаде и пашњаци	7852
4. Воћњаци	984
5. Виногради	463
6. Остало	3

Вишегодишњи засади: Од вишегодишњих засада најзаступљенији су воћњаци и виногради. Воћњаци

се простиру на око 1.100 хектара са следећом заступљеношћу воћних врста: Вишња око 350 хектара, шљива око 300 хектара, јабука око 150 хектара, ораси око 60 хектара, крушка око 50 хектара, кајсије око 30 хектара, лешници око 30 хектара. Све остале воћне врсте су на преосталих 130 хектара. У задњих неколико година примећено је интензивно повећање парцела под воћем. Тренутно влада велико интересовање за формирање нових воћњака и то углавном код газдинстава која се до сада нису интензивно бавила воћарством. Ако се сагледа структура воћњака код РПГ од 2255 РПГ који се баве воћарством или виноградарством на површини од укупно 983 ха од којих на 595 ха су воћњаци плантажног типа, а на 388 ха екстензивни тип воћњака. Што се сортимента тиче кад је у питању вишња преовлађује Облачинска, у засадима шљива највеће површине заузима сорта Стенлеј, код дуња највише су заступљене сорте Лесковачка и Врањска. Део површина под вишегодишњим засадама налази се у компанијама које послују на нашем простору. У околини града Зајечара послује успешна компанија "Делта аграр" која је засновала најсавременије опремљене воћњаке на преко 250 ха. Поред клупских сорти јабука на 220ха, у воћњаку се налазе и засади трешања на око 31 ха, стоног грожђа на 9 ха, брескви и шљива на мањим површинама. У току 2021године у "Делта аграр" компанији у Зајечару отворена је прва фаза нове хладњаче за складиштење јабука и трешања капацитета 5880т у УЛО атмосфери. По завршетку изградње хладњача ће имати укупни капацитет 21.470 т, и површину 26.000 м2 (управна зграда, простор за калибрацију и паковање и раскладне коморе). Основна карактеристика воћа са нашег поднебља, је управо висок проценат шећера, а то му даје изузетну слаткоћу и изврстан укус. Виногради заузимају 463 хектара и од тога на 11 хектара се гаје сорте са географским пореклом, на 411 ха остале винске сорте и на 41 ха сорте за јело. Иако је виноградарство маргинална грана пољопривреде на територији града Зајечара, чињеница да се ова територија граничи се две познате винске регије – Неготинском и Књажевачком, као и чињеница да су климатски услови као и земљиште јако добри за бављење овом граном пољопривреде, потенцијали за развој винарства и подрумарства су велики. Крмно биље по попису 2011 год заузима 5900 ха код 3191рпг.

Воћњаци по типу производње (*Попис пољопривреде 2012)

Укупно	983	ха
Плантажни	595	ха
Екстензивни	388	ха

Сточни фонд: Сточни фонд на територији града Зајечара је већ деценијама у константном опадању. Депопулација руралне средине на нашој територији као последицу носи и смањење сточног фонда. По попису пољопривреде из 2012 године 6.442 комада говеда чува 1.781 газдинство, а од тога 905 газдинства имају 1 или 2 комада, а само 23 газдинства чува 20 и више говеда. Такође 17.756 свиња се чува у укупно 3.664 газдинства. Од тог броја 1.548 газдинства чува 1 или 2 комада, а само 6 газдинства чува преко 50 свиња. Због појаве Афричке куге свиња на фарми свиња компаније "Делта аграр" уништено је у 2021 години око 19000 свиња. Појава ове болести значајно је утицала на смањење популације свиња на простору села Зајечарске општине. Овце се чувају у 1.888 газдинстава и има их 14.180 комада. Од тога 1.247 газдинства чува од 3 до 9 грла, више од 50 грла чува само 10 газдинства а од њих само 2 газдинства имају стада са више од 100 оваца. Живина се чува у 4.321 газдинству а од тога у 4.024 газдинства имају јата мања од 50 грла. Само 5 газдинства има јата већа од 1.000 грла. Из овога се лако закључује да велики број газдинстава стоку чува углавном за своје потребе и производи врло мале вишкове за продају. Веома је битно напоменути да су услови за развој сточарства на овој територији изузетни. На брдовитим пределима са надморском висином између 250 и 1.100 метара, на падинама Тупижнице, Дели Јована и малим делом Мироча и Старе планине, су велика пространства изузетних пашњака и ливада на којима се некад чувало десетак хиљада грла стоке. Како се развој свих области пољопривреде темељи пре свега на развоју сточарства Град Зајечар је препознао значај повећања квалитетних грла говеда, оваца па је у периоду 2017. до 2022. године преко субвенција уложено у куповину уматичених грла 15,5 милиона динара. Нови попис пољопривреде показује реалне податке о стању сточног фонда у зајечарским селима.

Број грла стоке (*Попис пољопривреде 2012)

Говеда	7.804 грла
Свиње	37764 грла
Овце	14180 грла
Живина	102295

Механизација, опрема и објекти: Застарела и дотрајала механизација, недостатак савремене опреме и стари и нефункционални објекти су велика кочница и велики баласт у пољопривредној производњи. Од око 4.358 регистрованих пољопривредних газдинстава око 4.200 домаћинства поседује 9.235 трактора. Међутим само 88 комада је млађе од 10 година. Највећи број трактора је старости преко 20 па и преко 30 година. Комбајне има око 420 домаћинства. Од 498 комбајна, 491 комад је старији од 10 година. Са осталом механизацијом је још лошија ситуација. Осим плугова којих има 4.542 комада и приколица којих има 4.014 комада све остало је у веома малом броју. Тако берача кукуруза има само 140, сетвоспремача само 120 (од тога 108 старије од 10 год), растурача минералног ђубрива 1.026, растурача стајњака само 81, сејалице 1.891, прскалице 1.258, косилице 2.840 итд. Поред тога што су ове прикључне машине старе, амортизоване и углавном мале има их и у недовољном броју у односу на број газдинстава. Слична је ситуација и са другом опремом. Према попису пољопривреде 2012 г. на територији града Зајечара налази се 630 пластеника и 2 стакленика. Објекти за чување стоке су углавном стари више деценија, мали и нефункционални. Зато је један од циљева овог програма управо и побољшање капацитета пољопривредних газдинстава и боља опремљеност јер је све теже обезбедити радну снагу и све је већа потреба за савременом прикључном механизацијом у пољопривредној производњи. Ова слика је последњих година измењена јер је највећи део средстава који је издвајан из локалног буџета инвестиран управо у замену старе прикључне механизације и опреме за пољопривреду. У периоду од 2017 до краја 2022 год преко Програма за пољопривреду само за куповину прикључне механизације уложено је 21.106.697,00 динара. Ово је допринело повећању продуктивности на газдинствима која су обновила застарелу механизацију.

Радна снага: Све послове на газдинствима обављају углавном чланови газдинстава. Веома мали, незнатан број газдинстава, узима додатну радну снагу и то сезонског типа, у време бербе на пар дана и слично. На половини газдинстава послове обавља 1 или 2 лица, на око 1.950 газдинстава послове обавља 3 до 4 лица, а на преосталих око 400 газдинстава послове обавља 5 и више лица. Ниво обучености радника на газдинствима се углавном своди на пољопривредно искуство стечено праксом, и то је случај на више од 4.000 газдинстава. На свега 118 газдинстава послове обавља лице које је завршило средњу пољопривредну школу, на само 103 газдинства послове обавља и лице које је завршило вишу или високу пољопривредну школу. На 214 газдинстава послове обављају и лица која су завршила неки курс у области пољопривреде. Недостатак или мали ниво пољопривредног образовања у смислу савремених технологија у пољопривреди је велика препрека и велики проблем у добијању бољег и квалитетнијег пољопривредног производа по нижој производној цени. Када је у питању старосна и образовна структура лица која живе на селу и баве се пољопривредом можемо рећи да је она веома неповољна. Углавном се ради о старијим лицима која су при крају своје радне способности и имају основно или средње образовање. Дакле, када је у питању радна снага на селу може се закључити да је она незадовољавајућа како по броју тако и по образовној и старосној структури.

Газдинства према броју чланова и стално запослених на газдинству (*Попис пољопривреде 2012)

Град Зајечар	Укупно пољопривредних газдинстава	Укупно РПГ	1-2 лица	2-4 лица	5-6 лица
*РПГ	6165	4196	3815	1963	358

Структура пољопривредних газдинстава: Пољопривредна газдинстава регистрована на територији града Зајечара, којих има 4196, обрађују укупно око 31.000 хектара. Највећи број газдинстава има у свом поседу од 2 до 5 хектара, разбацаних на мање парцеле којих у просеку има шест, што такође представља велики проблем у пољопривредној производњи. Највећи број газдинстава се бави пољопривредом за своје потребе или производњом врло малих вишкова, што производњу чини скупом и нерентабилном. Највећи број газдинстава је „сваштарског“ типа, без примарне пољопривредне гране, тако да су лица која обављају радне задатке на газдинству радно ангажована и до 14 сати дневно и баве се и ратарством,

повртарством, сточарством, воћарством и др.

Производња пољопривредних производа: Територија града Зајечара је врло погодна за воћарску производњу што су пољопривредници и сами увидели па су у задњих пар година дуплирани засади вишње а перманентно се повећавају и засади шљиве, јабуке, дуње. Треба напоменути да је град Зајечар у прошлости био значајан произвођач купине и за ову воћну врсту постоје одличне предиспозиције али на жалост ова производња је у приличној мери уништена. Што се тиче повртарске производње она је на веома ниском ступњу технолошког и техничког развоја, па су и поред врло добрих услова у долини река Црни Тимок, Бели Тимок и Тимок произведене количине толико мале да не подмирују ни домаће локално тржиште. Град Зајечар је био значајан произвођач меса и велики извозник јунећег, свињског и овчег меса. У сеоским срединама је приметна експанзија узгоја оваца и коза и већа потражња за прерађевинама од козјег млека. Пошто постоји велики број напуштених пашњака који дуго година нису третирани никаквим хемијским средствима, врло је лако организовати органску производњу меса. Треба нагласити да сточарска производња има традицију у овим крајевима јер се велике површине земљишта налазе на надморским висинама преко 400 м, што одговара производњи сточарске производње због испаше и обезбеђења сена. Сточарска производња на територији града Зајечар пре свега је заступљена кроз гајење оваца, говеда, свиња, и живине. Говедарство и производња млека су гране у којима Зајечар има велику перспективу како због добрих терена за развој говедарства тако и због вишедеценијске навике и великог искуства руралног становништва у узгоју говеда и производњи млека. Овчарство је такође грана у којој имамо доста предности у односу на многе друге регионе које се огледају у добрим пашњацима у брдско планинским пределима наше регије и у вишедеценијској навици и искуству становништва у узгоју оваца. И поред тога овчарство тренутно није на завидном нивоу у овим крајевима. Ратарска производња је врло ограничена земљишним ресурсима и требала би да се планира тако да задовољи потребе у исхрани локалног становништва и у исхрани стоке која се узгаја на овом простору. Неке веће тржишне вишкове по конкурентној цени није могуће произвести. Потражња за домаћом производима (сир, јаја, месо и прерађевине од меса) је све већа а понуда све мања. Остала пољопривредна производња нема битнију улогу у пољопривредној производњи града Зајечара.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Потреба за оснивањем нових задруга и удружења пољопривредника постоји у циљу унапређења економских и других интереса пољопривредних произвођача путем унапређења пољопривредне производње и повећања продуктивности рада у производњи, успешније набавке потребног репроматеријала, успешнијег организовања производње, организованог наступа на домаћем и страном тржишту и остваривања права у односу на државне и друге органе као и квалитетнијег коришћења програма домаћих и страних фондова пољопривредника. На територији града Зајечара регистровано је 6 задруга од којих раде само две. Остале задруге су лошем финансијском положају и не обављају своју делатност. На територији града постоји више удружења из области пољопривреде, активна су два удружење пчелара "Грљан" и "Тимок" и удружење воћара "Зајечарско воће". У сарадњи са Пољопривредном стручном саветодавном службом "Агрознање" и Привредном комором Зајечар интензивно се ради на подизању свести пољопривредника о значају и предностима удруживања. У наредном периоду неопходно је наставити систематски рад на едукацији пољопривредних произвођача у свим областима, па и у смислу јачања свести о неопходности удруживања ситних произвођача ради њихове конкурентности па и самог опстанка на све немилосрднијем тржишту како репроматеријала тако и готових производа.

Трансфер знања и информација: Због лоше стручности и обучености наши пољопривредни произвођачи на својим поседима производе релативно скуп и недовољно квалитетан производ, који није конкурентан ни на домаћем ни на страном тржишту. Из тог разлога изостаје организовани откуп а на локалном тржишту, на пијацама и у пиљарама, производи се тешко продају. Пољопривредна саветодавна и стручна служба "АГРОЗНАЊЕ" Зајечар има саветодавну улогу у пољопривреди, организује едукације пољопривредних произвођача, врши праћење и извештавање о сезонским пољопривредним радовима, из области заштите биља и регистровање промета пестицида, пружа стручну помоћ при формирању и раду удружења пољопривредника, издаје стручне публикације и користи све друге видове јавног информисања пољопривредних произвођача. РПК " Зајечар такође узима учешће у организацији едукација за пољопривреднике са актуелним темама. У области организовања едукација веома су активна и удружења пчелара. У наредном периоду перманентно треба радити на трансферу знања, вештина и информација и припремати наше пољопривредне произвођаче за отворено тржиште. Што више семинара, предавања, студијских путовања, појачани рад саветодаваца и других видова едукације

треба укључити у годишње планове рада. Ово је од посебног значаја у овој години када је у току имплементација платформе за Е-аграр код свих регистрованих пољопривредника. Град Зајечар је од почетка године укључен у заједничке активности за успостављање оваквог система, а у плану је и подршка ПССС Агрознању и пољопривредницима када се крене са коришћењем Е-аграра.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	9.500.000,00	60	140.000,00	0,00
2	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102	1.000.000,00	100	300.000,00	0,00
3	Управљање ризицима	104	500.000,00	60	40.000,00	0,00
4	Одрживо коришћење пољопривредног земљишта	201.1	400.000,00	100	400.000,00	0,00
5	Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима	302	600.000,00	60	120.000,00	0,00
	УКУПНО		12.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	1.000.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		1.000.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	13.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	12.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	1.000.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја највећи део средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Циљна група мера подршке су и Удружења из области пољопривреде и млади пољопривредници који би желели да почну неку инвестицију из области пољопривреде. Иако пољопривредна газдинства карактерише неспецијализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу трговине, слаба техничка опремљеност газдинства, односно застарела механизација, низак степен образовања и стручне оспособљености итд. Циљ овог Програма је управо унапређење конкурентности и ефикасности производње малих пољопривредних произвођача, њихово удруживање и заједничко наступање на тржишту. На овај начин утицаће се на подизање општег квалитета живота и мотивисаности младих људи остану на селу, баве се пољопривредом и могу да живе од свог рада. Такође један од циљева овог Програма је и повећати број пољопривредних домаћинстава која раде осигурање усева и животиња у циљу заштите од елементарних непогода које су све чешће у вегетационој сезони на нашем подручју.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Зајечара за 2023. годину биће објављен у "Службеном листу града Зајечара", на огласној табли Градске управе Зајечар и месним канцеларијама, на веб страни града и у локалним медијима. Подстицајна средства додељиваће се путем јавних позива (конкурса) који ће детаљније дефинисати критеријуме и рокове за кориснике подстицаја. Јавним позивом ће бити тачно дефинисана дужина трајања јавног позива или конкурса за сваку инвестицију посебно. Потенцијални корисници биће благовремено обавештени преко медија (локалне телевизије, портали, радио станице и друштвене мреже) као и на

предавањима и трибинама. У цео процес реализације кампање биће укључена и ПССС Агрознање. Кроз конкурсе пољопривредни произвођачи биће информисани о условима, критеријумима и потребној документацији. Од 2018 године отворена је и посебна канцеларија за директан контакт пољопривредних произвођача са стручним лицима у ЈЛС где свакодневно могу телефоном или лично без заказивања и најаве добити све информације везане за реализацију конкурса као и помоћ у попуњавању апликација.

Мониторинг и евалуација: Комисија за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Кандидати који су аплицирали за доделу субвенција за пољопривреду приликом контроле на газдинству дужни су да омогуће Комисији на увид предмет инвестиције, као и несметани обилазак на терену (увид у парцелу под засадом са којим се конкурише за средства) или увид

у купљена грла говеда, оваца или коза, као и механизацију и опрему за која се аплицира за субвенцију Града Зајечара. Чланови Комисије за свој рад и изласке на терен имају права на надокнаду која је утврђена Решењем Градског већа број 02-250/2018 од 10.12.2018 године. Уколико Комисија на терену утврди да корисници средстава нису испунили своје обавезе дефинисане Уговором са Градом чињенице ће верификовати записником. Након тога Комисија је дужна да донесе Одлуку којом се утврђује да се тим корисницима утврђује забрана коришћења средстава Буџетског фонда на период од 3 године. Комисија за пољопривреду на крају буџетске године организује састанке са корисницима средстава по Програму подршке, ради добијања информација о успешности реализованих мера и оствареним резултатима и ради добијања података о потребама за увођењем нових или иновацију/кориговање постојећих мера. На основу систематизованих података Комисија прати годишњу реализацију, остварене резултате и ефекте спроведених мера Програма и даје предлог о даљем спровођењу истих или увођењу нових мера подршке.

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја највећи део средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средства и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Сточарска производња се углавном одвија на малим фармама, односно пољопривредним газдинствима. Постоји мали број газдинстава са више од 10 музних крава. У већини случајева, пољопривредна домаћинства имају 2-5 музних крава. Већина тих газдинстава нема сталних тржишних вишкова млека. Квалитет млека које се предаје млекарама није на завидном нивоу. Постојећи објекти су стари и нису грађени према технолошким нормама. Заступљени су традиционални системи узгоја. Иако ова газдинства карактерише неспецијализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу трговине, слаба техничка опремљеност газдинства, односно застарела механизација, низак степен образовања и стручне оспособљености итд. Пољопривредна газдинства, због неповољног економског и социјалног стања, нису у могућности да сама обезбеде довољно средстава за модернизацију производње. Модернизацијом постојећих објеката, повећањем расног сточног фонда, куповином модерне опреме и савремене механизације, заснивање нових производних засада и улагањем

у складишне и прерадне капацитете на пољопривредним газдинствима могуће је побољшати економске аспекте деловања и знатно боље испуњавати захтеве одржавања природних ресурса, заштите и добробити животиња и безбедности хране. У периоду од 2017 до 2022 године, шест година колико се спроводи Програм подршке пољопривредном развоју на територији града Зајечара постоји значајно повећање интересовања пољопривредника посебно за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава.

2.1.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености пољопривредних домаћинства. Сектор: МЛЕКО - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; - Повећање квалитета млека, усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта, достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине и унапређење производне инфраструктуре и опреме. Применом мере остварује се подршка локалне самоуправе пољопривредним газдинствима и у циљу повећања сточног фонда у говедарству, овчарству и козарству на територији града Зајечара уз истовремено очување и унапређење расног састава; Сектор: ВОЋЕ, ГРОЖЋЕ И ПОВРЋЕ – Подизање нових засада, модернизација сортног састава и повећање укупне количине сировог воћа неопходне за изградњу нових прерадних капацитета; Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа. Такође, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу и примени савремених метода за наводњавање. - Побољшање квалитета машина и опреме ради смањења губитака у току и након бербе; -Повећање површина за производњу у заштићеном простору (пластеници); -Повећање површина под интензивним засадима; -Повећање површина које се наводњавају. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку за инвестициона улагања произвођача приликом заснивања нових производних засада и за инвестициона улагања у опрему и механизацију, што ће уз редовну примену савремене агротехнике давати високе, квалитетне и стабилне приносе. Сектор: ПЧЕЛАРСТВО – Пчеларство представља малу, али изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ. Повећање производње пчеларских производа а самим тим и повећање прихода

домаћинствима и повећање степена запослености у овом сектору. За даљи успешан развој пчеларства на подручју града Зајечара посебно је важно да се настави са побољшањем расног састава и квалитета пчелињих матица, да се активно ради на повећању броја пчелара као и пчелињих заједница по једном пчелару, као и да се посвети посебна пажња здравственом стању пчела. Посебну пажњу треба посветити и „пчеларима“ који имају од 5 до 10 пријављених кошница како би се њима пружила помоћ да повећају своје капацитете. Све већи број пчеларских газдинстава је заинтересован за прераду пчелињих производа у смислу додавања вредности производима. На овај начин утицало би се на повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом;

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су: физичка лица, са пребивалиштем на територији града Зајечара, носиоци регистрованог пољопривредног газдинства са активним статусом за 2023.годину; и правна лица, регистрована у Националном регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју;

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања (подноси се доказ о прибављеној ствари, односно рачун или уговор о набавци предмета инвестиције). Износ појединачних давања неће износити више од 140.000,00 динара по кориснику у оквиру једног сектора. Корисници ће моћи да користе више инвестиција у оквиру једног сектора.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: 1) Корисник (физичко или правно лице) треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; 2) У случају да није власник земљишта, мора да има закључен уговор о закупу тог земљишта, на период од најмање пет (5) година од дана подношења захтева за коришћење подстицаја. 3) Да је измирио пореске обавезе према локалној самоуправи 4) Да има пребивалиште на територији града Зајечара 5) Да се инвестиција реализује на територији града Зајечара 6) Да у регистру има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају или одговарајућу површину под воћем 7) Једно регистровано пољопривредно газдинство може у једној календарској години користити средства по више конкурса у оквиру једног сектора, за доделу субвенција за развој пољопривреде града Зајечара у укупном износу: до 140.000 динара у сектору Млеко; до 120.000 динара у сектору Воће, грочје и поврће; до 40.000 динара за сектор Пчеларство 8) Приликом избора корисника бесповратних подстицајних средстава предност имају млађи подносиоци пријава 9) Корисник субвенције не може за исту инвестицију користити у једној години средства из националних фондова и фондова ЈЛС, односно ако иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја 10) Да добављач и подносилац захтева не представљају повезана лица при чему се повезаним лицима, у смислу овог Програма, сматрају: носилац и чланови породичног пољопривредног газдинства, супружници, ванбрачни партнери, крвни сродници у правој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства, сродници по тазбини до другог степена сродства, усвојилац и усвојеник, лица између којих је извршен пренос управљачких права и лица која су повезана у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица.

2.1.7. Специфични критеријуми: Сектор МЛЕКО: - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.1.1 (набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза) су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ најмање 3 (три) квалитетна приплодна грла говеда млечних раса, односно 10 (десет) квалитетних приплодних грла оваца/коза. - Прихватљиви корисници за инвестиције 101.1.3.; 101.1.4.; 101.1.5.; 101.1.9.; 101.1.10.; 101.1.11.;101.1.12.; 101.1.13.; 101.1.14.; су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ до 29 млечних крава. Нема специфичних критеријума за улагање у сектору МЛЕКО за овце и козе. Сектор ВОЋЕ, ГРОЖЋЕ; ПОВРЋЕ: - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.4.1 су регистрована пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. У случају подизања нових или обнављања постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) засада воћака, корисници морају на почетку инвестиције имати: минимум 0,1ха јагодичастих врста воћака или 0,3 ха другог воћа. Корисник

подстицаја за подизања нових засада је у обавези да у року од 5 година спроводи неопходне агротехничке мере. -Прихватљиви корисници за инвестиције 101.4.2.; 101.4.3.; 101.4.4; 101.4.16; 101.4.19; 101.4.20.; 101.4.21.;101.4.22.; 101.4.23.; 101.4.24.;101.4.25.; 101.4.28.; су регистрована пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра која имају: минимум 0,1 ха јагодичастог воћа; односно 0,3 ха другог воћа, односно 0,1ха цвећа, односно 0,2 ха винове лозе. најмање 0,02 ха пластеника или производњу поврћа на отвореном простору. Корисник подстицаја у обавези је да наменски користи, не отуђује и не омогућава другом лицу коришћење предмета подстицаја у року 5 (пет) година од дана исплате подстицаја за набавку машина, опреме и механизације, у складу са законом који уређује подстицаје у пољопривреди и руралном развоју. Сектор ПЧЕЛАРСТВО - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.6.2; су: - регистрована пољопривредна газдинства која имају најмање 5 кошница регистрованих код ветеринарске станице, као и да је произвођач извршио обележавање пчелињих друштава и регистрацију пчелињака на територији града Зајечара;

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализоване приколице за транспорт чврстог стајњака, укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева има пребивалиште на селу	да	5
2	Подносилац захтева лице млађе од 40 година	да	4
3	Подносилац захтева особа женског пола	да	1
4	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2019.години	да	3
5	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2020.години	да	3
6	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2021.години	да	3
7	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2022.години	да	3

2.1.10. Интензитет помоћи: Град Зајечар врши повраћај средстава кроз накнаду дела трошкова од укупно прихватљивих трошкова умањен за износ средстава на име пореза на додату вредност за следеће инвестиције: - Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса говеда (женска телад 2-13,99 месеци и јунице старости од 14 - 31 месеца); - Набавка квалитетних приплодних грла, оваца и коза- набавка шилјежица, шилјежана, двиски и двисаца старости до 24 месеца; - Набавка опреме за мужу, хлађење и чување млека; - Набавка прикључне механизације за ратарство у функцији производње хране у сточарству - Набавка квалитетног садног материјала воћа; - Набавка жичаних ограда, механизације и опреме за примарну и допунску обраду земљишта, ђубрење, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу; - Опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама - Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу - Набавка опреме за пчеларство; СЕКТОР МЛЕКО

101.1.1.(набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда,оваца и коза) интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а). -женска телад и јунице (старости 2-31 месеца) - максимум 140.000 рсд по кориснику; -шилјежице, шилјежани, двиске и двисци старости до 24 месеца - максимум до 100,000 рсд по кориснику; 101.1.3. опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику. За мере: 101.1.4.; 101.1.5. ; 101.1.9.; 101.1.10.; 101.1.11.; 101.1.12.;101.1.13; 101.1.14.; прикључна механизација за ратарство у функцији производње сточне хране, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику. Корисник може користити максимално 140.000 рсд за више инвестиција у оквиру сектора МЛЕКО". СЕКТОР ВОЋЕ, ГРОЖЋЕ, ПОВРЋЕ 101.4.1. - Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 120,000 рсд по кориснику; 101.4.2. - Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу., интензитет 60% од иннвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 динара по кориснику; 101.4.3. - опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100,000 рсд по кориснику; 101.4.4. -Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100,000 рсд по кориснику; 101.4.16. -Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење, и уклањање остатак након резидбе воћних врста, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.19.-Машине за примарну обраду земљишта, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.20. -Машине за допунску обраду земљишта, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.21. -Машине за ђубрење земљишта, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.22. - Машине за сетву, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.23. - Машине за садњу, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.24. - Машине за заштиту биља, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.25. - Машине за убирање односно скидање усева, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.28. - Машине,

опрема и уређаји за наводњавање усева, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; Корисник може користити максимално 120.000 рсд за више инвестиција у оквиру сектора " ВОЋЕ, ГРОЖЋЕ, ПОВРЋЕ". СЕКТОР ПЧЕЛАРСТВО 101.6.2. -Набавка опреме за пчеларство, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 40.000 рсд по кориснику.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број Назив показатеља

- 1 Број набављених квалитетних грла говеда, оваца и коза
- 2 Број нових садница воћа по воћним врстама
- 3 Број РПГ који су набавили и опремили пластеник
- 4 Број РПГ који су набавили нову механизацију и опрему за наводњавање
- 5 Број регистрованих газдинстава који су користили субвенције за пчеларство
- 6 Укупан број корисника мере

2.1.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду

и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. Мера ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Кандидати који су аплицирали за доделу субвенција за пољопривреду приликом контроле на газдинству дужни су да омогуће Комисији на увид предмет инвестиције, као и несметани обилазак на терену (увид у парцелу под засадом са којим се конкурише за средства) или увид у купљена грла говеда, оваца или коза, као и механизацију и опрему за која се аплицира за субвенцију Града Зајечара. Приоритетни редослед међу пријављеним кандидатима вршиће се према критеријумима утврђеним у Програму мера, конкурс (јавном позиву) и Правилнику о додели средстава Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара (у даљем тексту "Правилник") који доноси Комисија након усвајања Програма. Комисија доноси Одлуку о додели подстицајних средстава за инвестиције у физичку имовину пољопривредним произвођачима из буџета града Зајечара у складу са одредбама Правилника за 2023 годину, до утрошка средстава од 9.500.000,00 динара. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс до утрошка предвиђених средстава за меру 101. На основу Одлуке Комисије, град Зајечар и носилац пољопривредног газдинства, коме су одобрена средства, закључују Уговор којим уређују начин реализације, међусобна права и обавезе, а у складу са законом. Исплату средстава за подстицаје одобрава Градоначелник града Зајечара. Уговором утврђени износи уплаћују се на текући рачун корисника код пословне банке. Комисија која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Сва правна и физичка лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара, или ако су пре истека предвиђеног рока отуђила грла, опрему/механизацију/инвестицију која је била предмет субвенционисања биће им ускраћено право конкурисања за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен или неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Комисија одбацује без разматрања. Чланови Комисије за свој рад и изласке на терен имају права на надокнаду која је утврђена посебним актом. Стручне и административне послове за спровођење ове мере обавља Одељење за друштвене делатности Градске управе града Зајечара.

2.2. Назив и шифра мере: 102 Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.2.1. Образложење: Улога удружења у области пољопривреде огледа се у унапређењу пољопривредне производње путем едукације пољопривредних произвођача, постизању повољности при набавци инпута за пољопривредну производњу, економичном коришћењу опреме, истраживању тржишта и постизању повољности при заједничком пласману робе, као и у другим активностима које доприносе прилагођавању захтевима тржишта и унапређењу пољопривредних газдинстава. Према законској регулативи удружења пољопривредника могу основати најмање три оснивача и удружења су као и остала правна лица, у обавези да воде пословне књиге и да сачињавају финансијске извештаје. На територији града Зајечара постоји 4 удружења пољопривредника: Удружење пчелара „Зајечар“, Удружење пчелара „Грљан“, Удружење воћара „Нектар“ и Удружење воћара „Зајечарско воће“. Млади пољопривредници су увидели значај удруживања око истих циљева у оквиру сродних послова па све више прибегавају формирању удружења. Поред тога што је од великог значаја за даљи развој пољопривреде формирање удружења у пуној мери олакшава рад и подршку стручних служби које у оквиру једног удружења имају људе истих интересовања. Недостатак знања и добрих примера из праксе су једни од кључних проблема који се решавају удруживањем и подршком удружењима од стране општине. Овом мером жели се постићи: унапређење рада постојећих или формирање нових организација произвођача и прерађивача; Побољшање конкурентности чланова организационих група и увођење нових профитабилних производњи на газдинствима фармера чланова организационих група; Јачање капацитета за коришћење предприступних фондова; Унапређење система иновирања на газдинствима удружених фармера. Трендови последњих година указују да је оснивање, активан рад и развој организација произвођача и прерађивача неопходан у сврху прилагођавања и веће конкурентности пољопривредних произвођача. Нека од постојећих удружења пољопривредних произвођача нису довољно активна и организована и потребно је и кроз стручну и саветодавну помоћ унапредити њихов рад. Планираним средствима подржаће се пројекти за финансирање активности удружења из области пољопривреде као и помоћ за одржање и функционисање удружења.

2.2.2. Циљеви мере: Циљеви који се настоје достићи реализацијом ове мере су: -Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, смањење трошкова производње, јачање тржишне позиције удружених произвођача, унапређење преговарачке способности произвођача и едукација. -Унапређење рада постојећих или формирање нових организација произвођача и прерађивача. -Побољшање конкурентности чланова удружења -Јачање капацитета за коришћење предприступних фондова ЕУ - Повећан број чланова удружења и нових удружења. -Стимулисање стварања нових удружења из области пољопривреде

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.2.4. Крајњи корисници: Активна удружења уписана у регистар привредних субјеката са седиштем на територији града Зајечара која у свом статуту имају циљеве који се тичу области пољопривредне производње. Крајњи корисници мере су удружења, чији су чланови физичка лица – носиоци или чланови комерцијалних породичних регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.2.5. Економска одрживост: Подносилац захтева мора да докаже економску одрживост кроз форму пројекта/бизнис плана. Пројекат/бизнис план треба да буде усклађен са Обрасцем који је објављен од стране локалне самоуправе и који је саставни део апликационог формулара. За нова удружења подноси се захтев за рефундирање трошкова регистрације.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: -Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар, са седиштем на територији града Зајечара. -За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја; -Наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од (5) пет година од дана набавке; -Нема

евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција

2.2.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници за ову меру су удружења у чијој је регистрацији као област остваривања циљева евидентирано унапређење или заштита пољопривредне производње и броје најмање 5 чланова - носиоца РПГ чија је производња на територији Града Зајечара

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.2.9. Критеријуми селекције:

2.2.10. Интензитет помоћи: Удружења могу остварити право на регрес рачуна до 100% (без ПДВ) у максималном износу до 300.000,00 динара у току једне године.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број Назив показатеља

1	Број подржаних удружења
2	Број новоформираних удружења из области пољопривреде

2.2.12. Административна процедура: Мера ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности и роковима за подношење захтева. Подносиоци захтева су у обавези да доставе своје захтеве заједно са документацијом Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара уз попуњен апликациони лист са тачно прецизираном наменом утрошка средстава. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране надлежног органа (Комисије) у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Детаљне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени, а по потреби вршиће се теренски обилазак потенцијалних корисника. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева, а према редоследу њиховог пристизања. На основу утврђивања испуњености услова, надлежни орган - Комисија за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара доноси Одлуку о праву на коришћење и исплати подстицаја према редоследу пристизања захтева на основу кога ће се склопити Уговори и са донетом Одлуком и склопљеним Уговором поднети захтев Одељењу за послове финансија, буџета и рачуноводства за исплату Уговором утврђених износа на текући рачун код пословне банке. Исплату средстава за подстицаје одобрава Градоначелник града Зајечара. Сва правна и физичка лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара. Ови корисници неће моћи да користе средства Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара у наредне 3 године

2.3. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.3.1. Образложење: Штете на пољопривредним усевима, стоци и другим ресурсима редован су пратилац пољопривредне производње, посебно од временских непогода на усевима и штете које причињава дивљач. Штете већег обима превазилазе могућност санирања од стране произвођача и могу озбиљно да угрозе опстанак газдинстава, а тиме и дугорочно одрживи развој пољопривреде. Почетак, обим и време трајања елементарних непогода не може се унапред предвидети и дешава се да њиховим дејством буду уништене засађене пољопривредне културе, губитак стоке и сл. што дугорочно може

смањити економски потенцијал становништва. Не постоји јединствена база газдинстава која користе услуге осигурања усева, плодова и животиња али се претпоставља да око 3% од укупног броја газдинстава осигурава своје усеве (подаци осигуравајућих кућа на нивоу републике) и користи могућност регресирања премија осигурања. Разлог за такво стање лежи у необавештености пољопривредних произвођача о предностима које пружа осигурање, као и у мишљењу да слабо развијену пољопривредну производњу због малих улагања и малих приноса није исплативо осигуравати.

2.3.2. Циљеви мере: Регесирањем премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње пружа се подршка пољопривредним произвођачима да осигурају усеве и стоку чиме се обезбеђује смањивање дугорочно негативних последица штета проузрокованих природним непогодама и другим ванредним догађајима. Основни циљеви ове мере су: 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача. 2. Смањење ризика и смањење трошкова производње.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су су физичка лица - носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава чије се пребивалиште и предмет осигурања налазе на територији града Зајечара. Предмет осигурања мора бити уписан у регистру пољопривредних газдинстава.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: 1. Физичко лице, носиоц пољопривредног газдинства уписаног у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; 2. Корисник мора имати пребивалиште и производњу на територији Града Зајечара; 3. Предмет осигурања налази се на територији града Зајечара; 4. Корисник потписује изјаву да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

2.3.7. Специфични критеријуми: 1) За осигурање биљне производње прихватљиви корисници треба да имају: усеве и плодове, расаднике и/или младе вишегодишње засаде пре ступања на род на површинама пољопривредног земљишта које је уписано у РПГ под одговарајућим културама. 2) За осигурање животиња прихватљиви корисници у РПГ морају имати пријављени сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинстава (ХИД) на којима држе и узгајају).

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра	Назив инвестиције	
инвестиције		
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња	
2.3.9. Критеријуми селекције:		
Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не Бодови

1 Средства за осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња одобравају се по редоследу пријема комплетних – прихватљивих захтева.

2.3.10. Интензитет помоћи: Подстицаји за регрес за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње исплаћује се у висини од 60% плаћене премије осигурања, без урачунатог пореза на додату вредност, до максимално 40.000,00 динара ако је код друштва за осигурање осигурао: - животиње од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава; - усеве и плодове од ризика умањења приноса и - расаднике и младе вишегодишње засаде пре ступања на род од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава. Једно регистровано пољопривредно домаћинство може поднети више полиса за различите врсте осигурања (прихватљивих) до максималног износа подстицаја од 40.000,00 динара по домаћинству. Домаћинства која аплицирају за субвенционисање осигурања имају право да користе и подстицаје из сектора (ВОЋЕ И МЛЕКО) до

максималног износа који је предвиђен за тај сектор. Приликом обрачуна износа подстицаја сабирају се сви подстицаји до максималног износа по сектору рачунајући и подстицаје за полисе осигурања.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број Назив показатеља

1	Укупан број подржаних газдинстава за регрес премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње

2.3.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. Мера за коришћење средстава за Регрес за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности и роковима за подношење захтева. Уз захтев за регресирање осигурања прилаже се и: - копија полисе осигурања издата од стране друштва за осигурање, на којој је носилац регистрованог пољопривредног газдинства евидентиран као уговарач или као осигураник, при чему се оригинал доставља на увид; - потврда о извршеном плаћању укупне премије осигурања за полисе закључене за период осигурања од 15. октобра претходне до 15. октобра текуће 2023 године. Корисници сами бирају осигуравајуће друштво са којим закључују уговор о осигурању. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена поштом према пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Стручне и административне послове за спровођење ове мере обавља Одељење за друштвене делатности Градске управе града Зајечара. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране надлежног органа (Комисије) у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава предвиђених јавним позивом за подношење захтева, а према редоследу њиховог пристизања. На основу утврђивања испуњености услова, надлежни орган - Комисија доноси Одлуку о праву на коришћење и исплати подстицаја према редоследу пристизања захтева. Сва међусобна права и обавезе регулишу се уговором између корисника средстава и Града. Исплату средстава за подстицаје одобрава Градоначелник града Зајечара. Уговором утврђени износи уплаћују се на текући рачун корисника код пословне банке. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен или неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Комисија одбацује без разматрања. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурсном не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године.

2.4. Назив и шифра мере: 201.1 Одрживо коришћење пољопривредног земљишта

2.4.1. Образложење: Побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта обухвата мере којима се врши побољшање физичких, хемијских и биолошких особина земљишта. Једна од тих мера је и смањење киселости земљишта. У циљу праћења стања плодности државног и приватног пољопривредног земљишта на територији града Зајечара, кад је садржај основних хранидбених елемената у питању, као и стање киселости земљишта, потребно је направити процену пољопривредног земљишта и извршити потребну анализу. На основу резултата анализе треба дати препоруке за поправку особина земљишта на одређеним парцелама. На основу ранијих анализа земљишта познато је да се преко 80% обрадивих површина на територији града Зајечара може сматрати киселим. На таквим парцелама неопходно је извршити меру поправке киселости земљишта јер је управо то лимитирајући фактор у постизању високих приноса код великог броја гајених култура, а посебно у воћарству.

2.4.2. Циљеви мере: Град Зајечар има циљ да овом мером омогући већем броју пољопривредних произвођача да аплицирају код овлашћене институције за проверу киселости земљишта. Уколико се анализом установи да је земљиште кисело неопходно је извршити меру поправке киселости земљишта јер се на тај начин утиче и на повећање приноса посебно у воћарству. Како је развој воћарства стратешки правац развоја пољопривреде на територији града Зајечара неопходно је да се осим мера којима се подстиче набавка садница и механизације пажња посвети и квалитету земљишта и смањењу киселости. За ову меру неопходно је да се ангажује овлашћена организација која би изводила калцизацију за рачун регистрованих пољопривредних произвођача са територије града Зајечара који су крајњи корисници ове мере.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник је физичко лице-регистровано пољопривредно газдинство са територије града Зајечара. Овлашћена организација коју ангажује ЈЛС да анализира киселост земљишта и уради калцизацију има функцију извршиоца мере. Земљиште се узима на парцелама регистрованог пољопривредног газдинства, које су у власништву носиоца РПГ, члана домаћинства РПГ или су узете у вишегодишњи закуп (мин 5 год). Парцеле на којима треба да се изврши побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта морају бити уписане у структуру биљне производње РПГ. Овлашћена организација на основу захтева РПГ(подносилац захтева има статус корисника) за побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта даље спроводи реализацију ове мере.

2.4.5. Економска одрживост: Корисник не доказује економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Овлашћена организација може да оствари право на средства за побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта за накнаду трошкова за спровођење калцизације у износу до 400.000 динара за послове спровођења мере калцизација за регистрована газдинства са територије града Зајечара. Крајњи корисник (регистровано пољопривредно газдинство) и парцела на којој се изводи калцизација морају да буду са територије града Зајечара . Овлашћена организација мора да достави доказ о испуњености услова за обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде (Уговор са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Србије).

2.4.7. Специфични критеријуми: За ову меру нису предвиђени специфични критеријуми.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције			
201.1.3	Унапређена примена добре пољопривредне праксе (агро – мелиоративне мере)			
2.4.9. Критеријуми селекције:				
	Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
	1	Предност има овлашћена организација са територије града Зајечара	да	/

2.4.10. Интензитет помоћи: Буџетски фонд за развој пољопривреде града Зајечара меру 201.1 финансира до утрошка планираних средстава, са учешћем од 100%.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број РПГ којима је урађена поправка особина земљишта

2.4.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја

пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. За ову меру ЈЛС ангажоваће овлашћену организацију за обављање стручних послова контроле плодности и поправке квалитета земљишта преко конкурса/јавног позива са тачно утврђеним условима и роковима. Крајњи корисници ове мере (регистрована пољопривредна газдинства са територије града Зајечара) могу у току једне календарске године користити и остале мере руралног развоја до максималног предвиђеног износа из једног сектора. Овлашћена организација подноси на конкурс следећу документацију: -Читко попуњен, потписан и видљиво оверен образац Пријаве на конкурс; -Доказ о испуњености услова за обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде; -Остала потребна документација биће прецизније наведена у самом тексту конкурса. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун овлашћене организације која је одабрана на конкурс (јавном позиву) по унапред утврђеним критеријумима у Правилнику о расподели средстава Буџетског фонда за развој пољопривреде Зајечар, који доноси Комисија након усвајања Програма, а који ће бити наведени у Конкурсу. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена поштом пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Начин реализације и обавезе корисника којима се одобре средства прецизираће се Уговором корисника са Градом, а у складу са законом. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године. Комисија која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Сва правна и физичка лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара, и биће им ускраћено право конкурсана за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену.

2.5. Назив и шифра мере: 302 Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима

2.5.1. Образложење: Пољопривредна газдинства су носиоци развоја пољопривреде и руралног подручја. Рурална подручја се суочавају са падом броја становника и негативних економских промена. Ово доводи до смањења запослености у пољопривреди, смањење прихода пољопривредних газдинстава, а многа села се боре да задрже своју виталност. Туризам у руралном подручју један је од чиниоца који може имати велику улогу у обнови и развоју села, те у заустављању негативних трендова депопулације села. На територији Града Зајечара у сеоским срединама последњих година све више се јавља интересовање туриста за новом туристичком дестинацијом. Обзиром да је то профитабилна грана која поред економског ефекта има и социјални, све је више газдинстава која имају интересовање за бављење овом делатношћу. Као препозната грана туристичке делатности која има потенцијале у нашим сеоским срединама, рурални туризам има потребу за подршком кроз мере подстицаја, а са циљем унапређења. У зајечарским селима не постоји довољан број сеоских домаћинстава која су категорисана за бављење руралним туризмом. У годинама после пандемије рурални туризам све више добија на значају и овом мером покушава се дати подршка пре свега за проширење капацитета постојећих газдинстава, а такође

и да се категоришу нова домаћинства за овај вид туризма. Град Зајечар располаже и веома занимљивим туристичким дестинацијама и објектима, као и потенцијалима за развој туризма: антички локалитет "Felix Romuliana" у Гамзиграду, Гамзиградска Бања, цркве и манастири, велике могућности развоја сеоског туризма итд. Значајно је истаћи да се на релативно кратким удаљеностима од Зајечара налазе надалеко познате историјске и туристичке дестинације: Ђердапска клисура, Лепенски Вир, Голубац, Ртањ, Сокобања, Црни Врх, Борско језеро, Стара планина итд. Поред ових дестинација, туристичка понуда Зајечара је употпуњена и спортским, културним и верским садржајима који могу бити примамљиви туристима.

2.5.2. Циљеви мере: Општи циљеви: 1) Повећање прихода сеоског становништва из непољопривредних грана руралне економије (од туризма). 2) Развој туристичке инфраструктуре - један од битних сегмената руралне политике. Специфични циљеви: 1) Стварање нових могућности за запошљавање локалног становништва. 2) Повећање шансе за младе и образоване људе за останак у руралним подручјима. 3) Промоција села, његових аутентичности кроз рурални туризам на територији града Зајечара.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су носиоци породичног пољопривредног газдинства уписаног у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом, који се баве туризмом на селу на територији града Зајечара.

2.5.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: 1) Корисник, физичко лице, треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; 2) Да је измирио пореске обавезе према локалној самоуправи; 3) Да има пребивалиште на територији града Зајечара; 4) Да се инвестиција реализује на територији града Зајечара; 5) Да корисник има регистровано, категорисано сеоско туристичко домаћинство, или собе, са важећим решењем издатим од ГУ Зајечар или уколико нема решење на почетку инвестиције, корисник подстицаја најкасније до 1. децембра текуће године, мора да испуни услове Правилника о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај и да му је издато Решење о категоризацији од стране ГУ Зајечар. 6) Корисник субвенције не може за исту инвестицију користити у једној години средства из националних фондова и фондова ЈЛС, односно ако иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја 7) Да добављач и подносилац захтева не представљају повезана лица при чему се повезаним лицима, у смислу овог Програма, сматрају: носилац и чланови породичног пољопривредног газдинства, супружници, ванбрачни партнери, крвни сродници у правој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства, сродници по тазбини до другог степена сродства, усвојилац и усвојеник, лица између којих је извршен пренос управљачких права и лица која су повезана у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица. Корисник мора наменски да користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од три године од дана набавке/реализације инвестиције

2.5.7. Специфични критеријуми: • Сектор руралног туризма и сектор старих и уметничких заната . • Прихватљиви корисници: Физичка лица. • Прихватљиво подручје: Територија града Зајечара. • Максимални капацитет броја кревета у регистрованим смештајним објектима ограничен је на до 30 појединачних кревета по примаоцу. • Прихватљиви издаци се односе на: Изградњу / реконструкцију и опремање традиционалних (аутентичних) објеката категорисаних само као пољопривредно туристичко домаћинство; • Интензитет помоћи: За инвестиције мање од 20.000 ЕУР.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције	
302.2	Подршка активностима везаним за рурални туризам	

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не Бодови
1	Захтеви се одобравају по времену и редоследу подношења комплетне потребне документације	

2.5.10. Интензитет помоћи: Град Зајечар ће одредити средства и кроз подстицајну меру подржати активности везане за рурални туризам у износу од 60% без ПДВ-а за прихватљиве инвестиције*.

Максимални износ по кориснику средстава је до 120.000,00 динара. Право на подстицаје остварује корисник ако је износ инвестиције већи од 20.000,00 динара без ПДВ-а (износ појединачног предрачуна већи од 20.000,00 динара без ПДВ-а, односно ако је на предрачуну збир износа за сваки појединачни елемент предметне инвестиције већи од 20.000,00 динара без ПДВ-а). *Списак прихватљивих инвестиција биће саставни део Правилника и конкурсне документације.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева

2.5.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. Мера ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште). Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације и прихватљивост инвестиције, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Кандидати који су аплицирали за подршку активностима везаним за рурални туризам, приликом контроле на газдинству дужни су да омогуће Комисији на увид предмет инвестиције, као и несметани обилазак на терену. Приоритетни редослед међу пријављеним кандидатима вршиће се према редоследу подношења комплетне потребне документације и условима прецизираним у Конкурсу (јавном позиву) као и Правилнику о додели средстава Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара (у даљем тексту "Правилник") који доноси Комисија након усвајања Програма. Комисија доноси Одлуку о додели подстицајних средстава за подршку активностима везаним за рурални туризам из буџета града Зајечара у складу са одредбама Правилника за 2023 годину, до утрошка средстава од 600.000,00 динара. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурсном не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс. На основу Одлуке Комисије, град Зајечар и носилац пољопривредног газдинства, коме су одобрена средства, закључују Уговор којим уређују начин реализације, међусобна права и обавезе, а у складу са законом. Исплату средстава за подстицаје одобрава Градоначелник града Зајечара. Уговором утврђени износи уплаћују се на текући рачун корисника код пословне банке. Комисија која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Сва лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара или нису испунили услове уговора (за некатегорисана домаћинства на почетку инвестиције) биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара и биће им ускраћено право конкурсисања за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен или неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Комисија одбацује без разматрања. Чланови Комисије за свој рад и изласке на терен имају права на надокнаду која је утврђена посебним актом. Стручне и административне послове за спровођење ове мере обавља Одељење за друштвене делатности Градске управе града Зајечара.

2.6. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.6.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралног подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално без стручне

помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. Стицање нових знања и информација град Зајечар ће у 2023 години финансијски подржати до 1.000.000,00 динара за организовање информативних активности: сајмови, изложбе, манифестације и студијска путовања у земљи и иностранству. Град Зајечар и ПСС „Агрознање“ са којом Град традиционално има добру сарадњу већ годинама су носиоци едукативних и информативно промотивних активности у руралним срединама. ПССС укључена је и у рад Комисије за подстицање развоја пољопривреде у Зајечару. Облици стицања нових знања - стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности биће усмерене на пољопривредне произвођаче, сеоско становништво и на стручњаке локалног агросектора, који ће резултате стручног усавршавања користити за даљи рурални развој на подручју града Зајечара. Ова мера утиче на квалитет и побољшање услова живота у сеоским срединама, на конкурентност у пољопривреди, на организационо јачање пољопривредне производње, као и на примену многих иновација у пољопривреди. Организовање стручних предавања, саветовања и трибина из области пољопривреде планира се ван вегетационог периода (у току зиме) из области воћарства, сточарства, повртарства, пчеларства и др. грана пољопривреде, за које наши пољопривредници покажу интересовање. Електронска писменост већине пољопривредника је прилично мала. Коришћење интернета у сврхе добијања информација везаних за конкурсе, јавне позиве, обуке, сајмове, и свега онога чиме се локална самоуправа из области пољопривреде бави, је на веома ниском новоу. Обзиром да је стратешки циљ да у 2023 години сви регистровани пољопривредни произвођачи приступе платформи Е-аграр, веома је важно радити и на дигиталном описмењавању пољопривредних произвођача кроз разне едукације и радионице. Мера предвиђа и организацију и реализацију манифестација, изложби и промоција пољопривреде и руралног развоја локалне самоуправе, студијских путовања ради стицања знања и вештина и упознавања са новим технологијама у области пољопривреде и руралног развоја. Реализацијом ове мере покривају се трошкови путовања и смештаја учесника сајмова и изложби. Предвиђено је и покривање трошкова кетеринга приликом организовања стручних едукација, изложби из области пољопривреде и сајмова. Град Зајечар сваке године је покровитељ Сајма пољопривредних производа „Здраво-домаће-природно“ који организује РПК Зајечар. Комисија за пољопривреду планира да се и у 2023. години представи на Сајму етно хране и пића, сајму AGRO BELGRADE 2023, који се одржава на Београдском сајму. Сваке године организује се и одлазак пољопривредних произвођача у Нови Сад на Међународни сајам пољопривреде. Трошкови организовања студијских посета удружењима и задругама у области проширења знања и повезивања на тему пољопривреде, руралног развоја и туризма - могу укључивати трошкове организације, путовања и смештаја учесника.

2.6.2. Циљеви мере: Општи циљеви су: едукација и упознавање са савременим трендовима и достигнућима у пољопривредној производњи, као и правилна, правовремена примена знања; повезивање свих чиниоца и актера локалног агросектора; доступност информацијама; одрживи развој, заштита свих ресурса; смањење миграције становништва са циљем да се млади задрже на селу, да покрену сопствени бизнис и заснују породицу; упознавање младих. Специфични циљеви су: повећање информисаности пољопривредних произвођача; повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва; примена нових технологија и иновација; техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања; проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања; јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем; циљ студијског путовања у земљи и иностранству је да се пољопривредници као и остале заинтересоване стране упознају са искуствима у интензивној и еколошки прихватљивој пољопривредној производњи и примерима добре праксе;

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.6.4. Крајњи корисници: Пољопривредни произвођачи уписани у Регистар пољопривредних газдинстава са територије града Зајечара; Удружења, задруге пољопривредних произвођача и стручне саветодавне службе за пољопривреду са територије града Зајечара; Предузетници и правна лица за пружање саветодавних и других услуга (превоз, опрема, штампа, угоститељство, услуге смештаја и сл.).

2.6.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: Пољопривредни произвођачи уписани у Регистар пољопривредних газдинстава на територији града Зајечара. Ако корисник није физичко лице, мора да је уписан у одговарајући регистар (Регистар привредних субјеката, Регистар научно-истраживачких установа, Регистар иновационих организација или Регистар удружења)

2.6.7. Специфични критеријуми: Приликом организовања студијске посете (у земљи или иностранству) или посете Сајма у Новом Саду, предност ће имати млађи пољопривредници. Приликом ангажовања предузетника и правних лица за пружање саветодавних и других услуга, предност ће имати правни субјекти са територије града Зајечара.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања
402.2	Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева има пребивалиште на селу	да	5
2	Подносилац захтева лице млађе од 40 год	да	2
3	Подносилац захтева није био укључен у студијску посету из средстава Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара	да	8
4	Подносилац захтева особа женског пола	да	2

2.6.10. Интензитет помоћи: Буџетски фонд за развој пољопривреде града Зајечара меру 402. Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју финансира до утрошка планираних средстава, са учешћем од 100%.

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број подржаних манифестација
2	Број организованих и посећених манифестација, сајмова, изложби и студијских путовања
3	Укупан број одржаних едукација/радионица

2.6.12. Административна процедура: Реализација мере - 402.1. Биће спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара која је одговорна за реализацију ове мере. Средства за ову намену користиће се за: финансирање и подршку организацији студијских путовања у земљи и иностранству, стручних скупова, изложби, конференција, семинара, предавања, стручних радионица, тренинга и информативних активности и обиласка пољопривредних сајмова које су везане за стручно и техничко унапређење сеоског становништва, пољопривредних произвођача, привредних субјеката из области пољопривредне производње и пољопривредних стручњака. Приликом организовања одласка на сајам пољопривреде или студијско путовање, Комисија ће упутити позив за прикупљање Пријава заинтересованих пољопривредних произвођача на основу којих ће се урадити ранг листа према утврђеним критеријумима из позива. У предвиђеном року Комисија доноси Решење о броју пољопривредних произвођача за које се организује одлазак на сајам или студијско путовање за прихватљиве трошкове до утрошка средстава предвиђених за ову меру а према утврђеним критеријумима за ову меру. Град Зајечар овом мером подржаће и одржавање сајма „Здраво-домаће-природно“, наступ на изложбама као и излагање на сајмовима из области пољопривреде. Избор пружаоца услуга (превоз, кетеринг, штампа промо материјала...) вршиће се у складу са законом о јавним набавкама ("СЛ. гласник РС" , бр.91/2019). Реализација мере - 402.2. - Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности. Пружаоци услуга морају да испуне услове за

обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде. Предност ће имати пружаоци услуга са територије града Зајечара. Избор пружаоца услуге вршиће се у складу са Законом о јавним набавкама ("СЛ. гласник РС" , бр.91/2019). Средства за ову меру предлаже Комисија за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара, а исплату одобрава Градоначелник града Зајечара. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошилика предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године у оквиру мере.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Зајечарска област	рзс*
Град или општина	град	рзс*
Површина	1069 km ²	рзс*
Број насеља	42	рзс*
Број катастарских општина	41	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	2 (Мариновац, Селачка)	
Демографски показатељи		
Број становника	59461	рзс**
Број домаћинстава	21031	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	55,6	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-9.86%	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-19.66%	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	11.90%	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	21.98%	рзс**
Просечна старост	45.5	рзс*
Индекс старења	1.85	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	18.20%	рзс*
Основно образовање (%)	25.60%	рзс*
Средње образовање (%)	43.10%	рзс*
Више и високо образовање (%)	13.10%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	45%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско - планинско подручје са зајечарском котлином у центру	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	На основу педолошке карте и студије земљишта Тимочке крајине, дефинисано је преко преко 50 типова земљишта, али основу чине највећим делом смонице, смеђе кисело земљиште и алувијална земљишта у долинама река. Највећи део пољопривредног земљишта на територији града Зајечара је пете класе или 27,5%, затим шесте класе или 25,2% и четврте класе 18,4%.	Интерни

Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Континентални климатски појас, клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимама	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	560 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	12.6°C	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Црни Тимок, Бели Тимок, Тимок и мањи водотокови (Лубничка река, Леновачка река, Грлишка, Ласовачка река и др.), постоје и четири вештачка (акумулациона) језера: Грлишко, Рготско, Глоговичко и језеро Совинац као и два термо-минерална извора: Гамзиградска Бања и Николичево	Интерни
Површина под шумом (ha)	28.233 ха	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	26,40%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	5.05 ха	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	8458 m3	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	6165	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	4217	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	4207	
- правна лица и предузетници (%)	10	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	30742 ха	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	28.75%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште 21.225ха 69%; ливаде и пашњаци 7.852ха 25,50%; воћњаци 984ха 3%; виногради 463ха 1,2%; остало 433ха 1,3%	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	Жита 13.666ха 64,39%; крмно биље 5.900ха 27,80%; поврће 327ха 1,55ха; индустријско биље 877ха 4,14%; остало 415ха 2,12%	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	4.4 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	7141.35 ха	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	/	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	744	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	1053ха	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	7580.39 ха	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	3663.86 ха	Интерни
- физичка лица (%)	27.57 ха -0.55%	Интерни
- правна лица (%)	710.63 ха - 14.26%	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Говеда 7804; свиње 37764; овце и козе 17636; живина 102295; кошнице пчела 13558	рзс***

Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори, комбајни, прикључне машине (број) Трактори 9235 комбајни 498 прикључне машине 21455	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	За стоку 14383 за пољопр. произв. 8273	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	хладњаче 9, сушаре 10, стакленици 2, пластеници 630	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	Мин. Ђубриво 13700ха 4389 ПГ стајњак 3083 ха 2933ПГ средства за заштиту биља 10566ха 4 145 ПГ	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	15 113	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	На ПГ 14944 правно лице 169	рзс***
Годишње радне јединице (број)	6.956	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	Удружења 4 -Удружење пчелара „Зајечар“, -Удружење пчелара „Грљан“, - Удружење воћара „Нектар“ и - Удружење воћара „Зајечарско воће	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	пшеница 42300 тона кукуруз 52500 тона јечам 12080 тона тритикале 6000 тона овас 3720 тона сунцокрет 3300 тона кромпир 10920 тона крмно биље 7220 тона вишња 3500 тона шљива 1320тона	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	нема података	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева(km)	520 км	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	22.815	рзс*
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	17.305 прикључака	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	12.102 прикључака	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	2.270 м3	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	ПД за дистрибуцију ел. Енергије „Југоисток“ ДОО Ниш ЕД Зајечар	Интерни
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	42	рзс*
Број становника на једног лекара	291	рзс*
Број корисника социјалне заштите	5.184	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	196	рзс* рзс***

Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	696	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	Број ноћења 51.226 Број туриста 13.577	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да; ПССС Агрознање	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	2274 РПГ	ПССС